

Broj: 03-02-251/2024
Sarajevo, 16.10.2024. godine

PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

- Predstavnički dom -
gosp. Dragan Mioković, predsjedavajući
- Dom naroda -
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno:	17-10-2024		
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01,02	-02-	376	124

PREDMET: Veza akt Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH broj: 01,02-376/24 od 01.02.2024. godine

Poštovani,

U skladu sa članom IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa odredbama člana 165. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH”, br. 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24), i člana 157. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH”, br. 27/03, 21/09, 24/20 i 60/24), u prilogu Vam dostavljam **MIŠLJENJE O NACRTU ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU**, kojeg je predložila grupa poslanika u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH i grupa delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH, a koje je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine utvrdila na 42. sjednici, održanoj 16.10.2024. godine.

Mišljenje se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine.

S poštovanjem,

Prilog: kao u tekstu na bosanskom jeziku

Co: Federalno ministarstvo zdravstva
gosp. Nediljko Rimac, ministar

Na osnovu člana 51. Poslovnika o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine - Prečišćeni tekst - („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/10, 37/10, 62/10, 39/20 i 67/21), a u vezi sa odredbama člana 165. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24), i odredbama člana 157. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09, 24/20 i 60/24), nakon razmatranja Nacrta zakona o dopunama zakona o zdravstvenom osiguranju, kojeg je predložila grupa poslanika u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH i grupa delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je na 42. sjednici održanoj 16.10.2024. godine utvrdila sljedeće

MIŠLJENJE

Nacrt Zakona o dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju odnosi se na dopunu u članu 19. Zakona, i to kako slijedi:

U Zakonu o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. 30/97, 7/02, 70/08, 48/11, 36/18 i 61/22) u članu 19. dodaje se stav 2. koji glasi:

“Pored osiguranika iz stava 1. ovog člana, status osiguranika stiču i državljani Federacije Bosne i Hercegovine sa prebivalištem na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine koji nisu osigurani ni po jednom osnovu iz stava 1. tačke 1. do 22. ovog člana.”

Vezano za navedeni Nacrt Zakona o dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju, potrebno je ukazati na sljedeće:

Federalno ministarstvo zdravstva je od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, aktom broj: 03-02-251/2024 od 05. februara 2024. godine, zaprimilo Nacrt Zakona o dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju dostavljenog od grupe poslanika u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH i grupe delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH.

Federalno ministarstvo zdravstva je u više navrata zapimalo i Inicijative vezano za navedenu problematiku, i tražilo očitovanje od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federalni zavod), s obzirom da spomenuti zavod obavlja poslove vezane za ostvarivanje prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja koja su od interesa za sve kantone, kao i provođenja određenih prava na osnovu konvencija, drugih međunarodnih ugovora ili zakona i obavljanja poslova obaveznog zdravstvenog reosiguranja.

Napominjemo da je Federalni zavod, shodno nadležnostima, pribavljao i očitovanja/mišljenja od kantonalnih zavoda Federacije BiH u vezi spomenutih izmjena, iz kojih proizilazi da svi kantonalni zavodi imaju bojazan da bi usvajanje predloženih izmjena, na način da jedini uvjet za ostvarivanje prava iz obaveznog osiguranja jeste prebivalište, dovelo do opterećenja kantonalnih i Federalnog zavoda, kao i budžeta na svim nivoima, koje bi "moglo imati za rezultate uskraćivanje osnovnih prava koja su već, po propisanim odredbama, nadležni zavodi u obavezi osigurati, a što može rezultirati diskriminacijom među osiguranicima". Kantonalni zavodi ističu i da bi se „takvim pristupom prekršili osnovni principi zdravstvenog osiguranja - jednakosti, uzajamnosti i solidarnosti, s obzirom na to da bi se osobe koje uopće ne sudjeluju u osiguravanju sredstava za obavezno zdravstveno osiguranje stavile u povoljniji položaj u odnosu na osigurane osobe iz čijih sredstva se izdvajaju iznosi za doprinose za zdravstveno osiguranje.“. Isto tako, kako dalje navode, „kantonalnim zavodima bi prihodi za obavezno zdravstveno osiguranje ostali isti, rashodi bi se povećali, te bi se na taj način ugrozila socijalna sigurnost osiguranih osoba“.

Nadalje, važno je naglasiti da su sistemski zakoni koji reguliraju područje zdravstva u Federaciji Bosne i Hercegovine: Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13) i Zakon o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. 30/97, 7/02, 70/08, 48/11, 36/18 i 61/22). U oblasti zdravstva primjenjuju se i drugi zakoni koji uređuju i posebne oblasti. No, na oblast zdravstva se reflektiraju i zakoni iz drugih oblasti, posebno finansijske oblasti.

Zdravstveno osiguranje, kao dio socijalnog osiguranja građana, čini jedinstveni sistem u okviru kojeg građani ulaganjem sredstava, na principima uzajamnosti i solidarnosti, obavezno u okviru kantona osiguravaju ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu i druge oblike osiguranja na način koji je utvrđen ovim zakonom, drugim zakonima i propisima donesenim na osnovu zakona.

Zakonom o zdravstvenom osiguranju predviđene su tri vrste zdravstvenog osiguranja: obavezno, prošireno i dobrovoljno. Pravo na obavezno zdravstveno osiguranje po ovom zakonu imaju osobe u radnom odnosu i druge osobe koje vrše određene djelatnosti ili imaju određeno svojstvo, a obuhvaćena su ovim zakonom. U članu 19. Zakona o zdravstvenom osiguranju taksativno su nabrojana i razvrstana prema njihovim radno-statusnim karakteristikama, sve osobe koje su prema ovom zakonu osiguranici (između ostalog djeca, studenti, nezaposlene osobe i dr.) pod uvjetima propisanim ovim zakonom, dok su članom 86. spomenutog zakona definirani obaveznici obračunavanja i uplate doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje. Pravo na obavezno zdravstveno osiguranje imaju i članovi porodica osiguranika, na način i pod uvjetima, kako je to uređeno ovim zakonom.

Iz svega navedenog proizilazi da Zakon o zdravstvenom osiguranju daje brojne mogućnosti za ostvarivanje prava na obavezno zdravstveno osiguranje, odnosno ulazak u shemu zdravstvenog osiguranja je sveobuhvatan i omogućava svim građanima Federacije BiH, da pod određenim uvjetima, budu u sistemu zdravstvenog osiguranja.

Napominjemo, doprinosi za zdravstveno osiguranje su osnovni fiskalni instrumenti finansiranja zdravstvenog osiguranja u Federaciji BiH (*Bismarkov model*), dok se dio finansijskih sredstava doznava i iz budžeta Federacije BiH, budžeta kantona i općina.

Član 80. Zakona o zdravstvenom osiguranju propisuje da se sredstva iz obaveznog zdravstvenog osiguranja osiguravaju iz doprinosa. Zakonom o doprinosima Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 48/01 - dr. zakon, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16, 34/18, 99/19, 4/21 i 6/23) uređuje se sistem obaveznih doprinosa, kao osnovnih instrumenata za finansiranje obaveznog: penzijskog i invalidskog

osiguranja, zdravstvenog osiguranja i osiguranja od nezaposlenosti, kao i gornja granica stopa doprinosa na teritoriji Federacije BiH.

U skladu s Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa („Službene novine Federacije BiH“, br. 64/08, 81/08, 98/15, 6/17 i 38/17) doprinosi za zdravstveno osiguranje iz plaće i na plaću zbrajaju se i uplaćuju na račune Federalnog zavoda i zavoda zdravstvenog osiguranja kantona u kojem osiguranik ima prebivalište.

Poreska uprava jedini je relevantni organ koji po Zakonu o poreskoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine, ima nadležnost za kontrolu obračuna i uplate doprinosa.

Dakle, stvarna prava osiguranih osoba daleko najvećim dijelom zavise od raspoloživog novca za finansiranje tih prava, a već više godina konstantno je izražen višak rashoda nad prihodima u sektoru zdravstva, koji prijeti ozbiljnom kolapsu kompletnog zdravstvenog sistema, te nalaže žurno pronalaženje novih izvora finansiranja istog (prevashodno se tu misli na usmjeravanje dijela sredstava prikupljenih prihoda od PDV-a i akciza u sektor zdravstva). Federalno ministarstvo zdravstva je u prethodnom periodu u više navrata upravo zbog navedenog pokretalo inicijative za rješavanje ove problematike.

Također, bitno je navesti i uzroke na osnovu kojih su osobe stekle status neosiguranika. Posebno ističemo postojanje sive ekonomije koja je prisutna na teritoriji Federacije BiH, a kojoj je cilj izbjegavanje plaćanja propisanih fiskalnih i drugih obaveza prema državi. Odnosno, poslodavci ne uplaćuju doprinose za zdravstveno osiguranje svojim uposlenicima, te stoga dolazi do nemogućnosti korištenja zdravstvene zaštite. Nadalje, na evidencijama službi za zapošljavanje u Federaciji BiH nalaze se i osobe koje nemaju zdravstveno osiguranje, a jedini razlog jeste što je nezaposlena osoba nakon završene srednje škole, fakulteta, ostanka bez posla, propustila zakonski rok za prijavu zavodu za zapošljavanje. Za ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu neosiguranih osoba moraju se osigurati dodatna sredstva iz izvora van obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Iz navedenog je jasno, da provođenje reformi u sektoru zdravstva nije moguće bez provođenja reformi u finansiranju zdravstva. Dakle, radi se o pitanjima koja se tiču izmjene više propisa i to ne samo iz oblasti zdravstvenog osiguranja, nego i propisa van oblasti zdravstva, prvenstveno iz finansijske oblasti.

Vlada Federacije BiH u kontinuitetu ostaje posvećena nastojanju da svi građani Federacije BiH, pod uvjetima zakonom propisanim, budu u sistemu zdravstvenog osiguranja. Međutim, predmetni Nacrt zakona o dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju u formi kako je predloženo, uvažavajući sve naprijed navedene razloge, kao i mišljenja kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja, se ne može prihvatiti, s obzirom na to da nisu navedeni izvori finansiranja neosiguranih osoba.

V. broj: 1566/2024
16.10.2024. godine
Sarajevo

